

ПОДІ

КАФЕДРИ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ Й ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ КИЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ЛІНГВІСТИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ – 55 РОКІВ!

Кафедру методики викладання іноземних мов й інформаційно-комунікаційних технологій (офіційний сайт кафедри <http://methods.knlu.edu.ua/>) Київського національного лінгвістичного університету (КНЛУ) засновано 1 вересня 2015 р. унаслідок об'єднання двох кафедр: методики викладання іноземних мов (створена в 1963 р.) й інформаційних технологій (створена в 1973 р.).

Засновником кафедри методики викладання іноземних мов і її завідувачем у період з 1963 р. до 1985 р. був доктор педагогічних наук, професор Михайло Васильович Ляховицький. З 1985 по 1990 р. кафедрою завідував доктор педагогічних наук, професор Вольф Абрамович Бухбіндер, а з 1990 по 2015 р. – доктор педагогічних наук, професор Софія Юріївна Ніколаєва. В різні роки кафедру інформаційних технологій очолювали професори Чекаль Г. С., Сердюков П. І., Провотар О. І., Партико З. В., Коваль Т. І.

1 вересня 2015 р. кафедру методики викладання іноземних мов й інформаційно-комунікаційних технологій очолила Софія Юріївна Ніколаєва – доктор педагогічних наук, професор; заслужений працівник народної освіти України; відмінник освіти України; почесний доктор КНЛУ; голова спеціалізованої вченої ради Д 26.054.01 із захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук і доктора філософії за спеціальностями загальна педагогіка та історія педагогіки; теорія та методика навчання: германські й романські мови; головний редактор “Вісника КНЛУ. Серія Педагогіка та психологія” (1998–2017 р.р.) і журналу “Іноземні мови” (1995–2017 р.р.); член Міжвідомчої ради з координації наукових досліджень з педагогічних і психологічних наук НАПН України; нагороджена (1998 р.) орденом “За заслуги” III ступеня.

Функціонування систем контролю й управління професійною діяльністю забезпечують провідні фахівці кафедри: освітня, методична, організаційно-виховна діяльність – доктор педагогічних наук, професор Черниш Валентина Василівна; наукова діяльність – доктор педагогічних наук, професор Бігич Оксана Борисівна.

Створення кафедри методики викладання іноземних мов у 1963 р. було зумовлено необхідністю фахової підготовки значної кількості вчителів іноземних мов передусім для ЗСО. Київський державний педагогічний інститут іноземних мов, створений у 1948 р., потребував реалізації програм не лише мовної освіти, але й, з одного боку, формування професійної еліти в цій галузі, а з іншого – розвитку наукових досліджень й організації науково-викладацької школи високого рівня. З таким завданням керівництво і всі члени кафедри впоралися і гідно продовжують виконувати свою місію сьогодні.

У 1963 р. її основу склали Антипович Н. К., Бігич М. Д., Горяна Н. С., Кудренко Г. К., Онищенко К. І., Плахотник В. М., Постнікова Н. К., Скляренко Н. К. Поступово зростав кваліфікаційний і науковий рівень викладачів кафедри, розширювався її склад. У 1968 р. на кафедру прийшла Ніколаєва С. Ю., у 1970 р. – Смелякова Л. П., у 1979 р. – Гринюк Г. А. 1980–1983 р.р. багаті на кадрові поповнення: на кафедрі почали працювати Гапонова С. В., Бражник Н. О., Сажко Л. А., Хоменко Е. Г., Бадаянц Г. С., Пасічник Л. М., Шерстюк О. М., Демиденко Г. Ф. У 1986 р. на кафедру прийшла Щербак Л. П., у 1987 р. – Бігич О. Б. У 1993–2001 р.р. на кафедрі працювали Петрашук О. П., Яценко Л. М., у різні роки – Бражникова Г. Ф., Бейгель І. Л., Вороненко С. О., Голованчук Л. П., Дворжецька М. П., Кукліна А. О., Найдов Б. П.,

Тимченко О. Т., Соколик Л. А., Буренко С. Г., Плахота О. В., Петрина О. В., Швед Л. І. Пізніше кафедра поповнилася такими працівниками: 1999 р. – Кузьменко Ю. В., Черниш В. В.; 2000 р. – Матвійчук О. А., 2001 р. – Пономарьова Ю. А., 2002 р. – Борецька Г. Е., 2003 р. – Арванітопуло Е. Г., Олійник Т. О., 2006 р. – Бориско Н. Ф., Соколова С. В., Шукліна С. І., 2008 р. – Писанко М. Л., Устименко О. М., 2011 р. – Майєр Н. В., 2014 р. – Паршикова О. О.

Ім'я першого завідувача кафедри професора, доктора педагогічних наук Михайла Васильовича Ляховицького увійшло в історію методики й педагогіки як першого вітчизняного розробника теорії і практики застосування технічних засобів навчання іноземних мов, мудрого керівника, талановитого вченого й педагога. Завдяки його зусиллям були створені програми підготовки вчителя середньої школи зі спеціальності “Дві іноземні мови”, розвинулась потужна наукова методична школа, адже Михайло Васильович виховав не лише висококваліфікованих фахівців у галузі методики, але й залучив до роботи на кафедрі відомих учених з інших республік СРСР. Його праці, зокрема навчальні посібники “Методика преподавания иностранных языков”, 1981 р.; “Звукозапис у навчанні іноземних мов», 1970 р.; “Применение звукозаписи в обучении иностранным языкам”, 1979 р.; посібник для вчителів “Технические средства в обучении иностранным языкам”, написаний у співавторстві з І. М. Кошманом, 1981 р., розділи фундаментальних підручників методики “Методика обучения иностранным языкам в средней школе”, 1982 р., “Теоретические основы методики обучения иностранным языкам в средней школе” (ред. А. Д. Климентенко, О. О. Миролюбов), 1981 р., і досі залишаються дороговказом для всіх, хто вивчає методику і прагне її розвивати й удосконалювати.

Наукові кадри, виховані кафедрою, – Н. К. Склярєнко, Л. П. Смелякова, Н. К. Постнікова, К. І. Онищенко, Г. А. Гринюк, С. Ю. Ніколаєва, С. В. Гапонова й інші – не лише розвивали методичну науку, навчали й виховували студентів й аспірантів, але й проводили вагому просвітницьку роботу серед учителів іноземних мов. У часи, коли в далеких сільських школах не було магнітофонів, програвачів і навіть нормального транспорту, професори й доценти й прості викладачі кафедри, не шкодуючи часу й власних зусиль, добирались на попутках, з важкими пристроями в руках, у найвіддаленіші куточки областей України, долали пішки великі відстані, щоб зустрітись із сільським учителем іноземної мови й розповісти йому про принципи застосування фонограми у навчанні іноземних мов, шляхи навчання різних видів читання, етапи навчання говоріння й письма, індивідуалізацію навчання іноземних мов, навчання граматичних структур, рольову гру на уроці іноземної мови тощо. Усі члени кафедри володіють декількома іноземними мовами, мають широку методичну ерудицію. Тому студенти, аспіранти, слухачі факультетів і курсів підвищення педагогічної кваліфікації із захопленням слухають лекції і беруть участь у методичних семінарах, фахових науково-практичних конференціях, намагаючись наслідувати приклад своїх старших колег. М. В. Ляховицький, читаючи лекції для викладачів закладів вищої освіти України, наводив приклади п'ятьма іноземними мовами з прекрасною вимовою, що викликало неабиякий ентузіазм аудиторії і бажання бути таким же взірцем для своїх студентів.

Сьогодні кафедра має дві секції: методики викладання іноземних мов й інформаційно-комунікаційних технологій (завідувач – доктор педагогічних наук, професор Коваль Тамара Іванівна). Секція методики викладання іноземних мов охоплює п'ять підсекцій: методики викладання англійської мови (завідувач – старший викладач Кузьменко Юлія Вікторівна), методики викладання німецької мови (завідувач – доктор педагогічних наук, професор Бориско Наталія Федорівна), методики викладання французької мови (завідувач – доктор педагогічних наук, професор Майєр Наталія Василівна), методики викладання іспанської мови (завідувач – доктор педагогічних наук, професор Бігич Оксана Борисівна).

На секції працюють 5 професорів, 2 доценти і 2 старших викладачі, які забезпечують освітньо-наукову діяльність на факультетах германської філології, романської філології,

сходознавства і перекладачів, зокрема вдосконалюють кредитно-модульну систему організації освітнього процесу в бакалавраті й магістратурі, розробляють ефективні шляхи використання в навчанні інформаційно-комунікаційних технологій, удосконалюють програми 11-ти навчальних дисциплін бакалаврату (Методика навчання іноземних мов і культур у ЗВО в європейському контексті; Основні підходи до навчання іноземних мов у початковій школі; Сучасні підходи до тестування в навчанні ІМ; Сучасні засоби навчання іноземних мов у ЗСО; Особливості реалізації проектної методики навчання іноземних мов і культур учнів ЗСО; Методика навчання англійської / французької / німецької / іспанської мови в ЗСО; Комунікативно-ігрові технології у навчанні ІМ у ЗСО тощо) й 13-ти навчальних дисциплін магістратури (Методика навчання іноземних мов і культур в європейському контексті; Сучасні технології навчання іноземних мов і культур; Методи й організації сучасних досліджень з методики навчання іноземних мов і культур; Історія методики навчання іноземних мов; Методика навчання іноземних мов у вищій школі; Засоби професійно орієнтованого навчання іноземних мов і культур; Технологія укладання навчальних програм; Комбіновані технології у навчанні іноземних мов; Технологія самостійної роботи студентів з формування іншомовної комунікативної компетентності Foreign Languages Teaching at Secondary Schools and in Universities within the European Context, Course Design and Evaluation тощо).

На кафедрі діє 5 наукових шкіл: “Теоретико-методичні засади навчання іноземних мов і культур у закладах середньої й вищої освіти” (засновник професор Ніколаєва С. Ю.); “Теоретичні засади створення навчально-методичних комплексів для мовної міжкультурної підготовки вчителів іноземних мов” (засновник професор Бориско Н.Ф.); “Формування професійно орієнтованої іншомовної комунікативної компетентності з використанням електронних засобів навчання” (засновник професор Бігич О. Б.); “Теоретико-методичні засади підготовки майбутнього вчителя іноземних мов” (засновник професор Черниш В. В.).

На кафедрі видаються 2 фахові видання України з педагогічних наук: збірник наукових праць “Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Серія Педагогіка та психологія” (головний редактор доктор педагогічних наук, професор Бігич О. Б.; офіційний сайт видання <http://visnyk-pedagogy.knlu.edu.ua>) і науково-методичний журнал “Іноземні мови” (головний редактор доктор педагогічних наук, професор Майер Н. В.; офіційний сайт видання <http://fl.knlu.edu.ua>).

Вагомими є здобутки кафедри в міжнародній діяльності. Так, у 2009 р. кафедра долучилась до міжнародного проекту під егідою Британської Ради в Україні. Керівник міжнародного проекту – доктор педагогічних наук, професор С. Ю. Ніколаєва. Дослідження реалізовувались у таких напрямках: підготовка вчителя іноземних мов в Україні; викладання іноземних мов у нелінгвістичних ЗВО; навчання іноземної мови в початковій школі.

Дослідницька група (керівник В. В. Черниш, кандидат педагогічних наук, доцент, докторант кафедри методики викладання іноземних мов) аналізувала проблему підготовки вчителя іноземних мов в Україні й можливі напрямки застосування англійських ресурсів Британської Ради для підготовки й перепідготовки вчителя англійської мови *Teacher training and development*. Результати досліджень питань *British Council English Global Products for Teachers Development, Teacher Development Tools, Classroom Language, Professional Development Portfolio for Teachers, TKT Essentials Course, Learning Technologies for the Classroom, Life Long Learning* оприлюднювались на засіданнях і круглих столах міжнародної конференції, присвяченої 75-річчю діяльності Британської Ради.

За останні 5 років науково-педагогічні працівники кафедри брали участь у таких міжнародних проектах:

1. “Розробка, укладання і публікація серії навчально-методичних комплексів з німецької мови для українських германістів 1-4 курсів” (DU1, DU2, DU3, DU4). Країни-учасниці: Федеративна Республіка Німеччина (університет Георга Аугуста м. Геттинген й Німецька

Академічна Служба Обмінів), Швейцарія (університет м. Берн), Україна (КНЛУ, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, Львівський національний університет імені Івана Франка, Одеський національний університет ім. І. І. Мечникова, Криворізький державний педагогічний університет). Керівник проекту від України – доктор педагогічних наук, професор Бориско Н. Ф.

2. “Розвиток навчальної автономії учнів загальноосвітніх навчальних закладів”. Країни-учасниці: Федеративна Республіка Німеччина (Педагогічний інститут м. Швєбіш Гмюнд), Україна (КНЛУ, спеціалізована школа № 239, м. Київ). Науковий керівник проекту від КНЛУ – доктор педагогічних наук, професор Бориско Н. Ф.

3. “Раннє навчання і вивчення німецької мови у закладах дошкільної освіти”. Країни-учасниці: Федеративна Республіка Німеччина (Інститут Гете), Україна (КНЛУ). Керівник проекту від КНЛУ – доктор педагогічних наук, професор Бориско Н. Ф.

4. “Вдосконалення викладання європейських мов: модернізація викладання через розвиток магістерських програм на основі комбінованих технологій» (*Developing the Teaching of European Languages: Modernising Language Teaching through the Development of Blended Masters Programmes*” *DeTEL*). Європейські партнери: Велика Британія, Федеративна Республіка Німеччина, Французька Республіка, Республіка Узбекистан й ін. У межах проекту співпрацюють європейські університети: університет Астон м. Бірмінгем (Велика Британія), університет Кан, Нижня Нормандія (Французька Республіка), педагогічний університет м. Фрайбург (Федеративна Республіка Німеччина). Керівник проекту від КНЛУ – доктор філологічних наук, професор Валігура О. Р. Результатом виконання міжнародного проекту ТЕМПУС “Удосконалення викладання європейських мов: модернізація викладання через розвиток магістерських програм на основі комбінованих технологій” є розроблення й запровадження нової освітньо-професійної програми другого (магістерського) рівня вищої освіти “Викладання європейських мов на основі комбінованих технологій” для спеціальності 014 Середня освіта. В межах освітньо-професійної програми магістрантами успішно захищено 22 дипломні роботи (наукові керівники – доктори педагогічних наук, професори Николаєва С. Ю. й Черниш В. В.).

Також науково-педагогічні працівники кафедри й аспіранти беруть участь у програмах академічної мобільності за кордоном:

– доктор педагогічних наук, професор Черниш В.В. виконала навчальні програми закордонних стажувань “Сучасний університет: міжнародна співпраця та мобільність задля інновацій через проектний підхід” (березень – квітень, червень – вересень 2017 р.) і “Проектний офіс в структурі ВНЗ – інструмент реалізації освітніх проектів в фінансовій перспективі ЄС на 2014 – 2020 роки. Європейська модель” (лютий – квітень 2018 р.) в Університеті суспільних наук (Лодзьський університет, Польська Народна Республіка) та в межах програми Erasmus+ академічної кредитної мобільності міжнародного обміну фахівцями пройшла стажування в Університеті Астон (м. Бермінгем, Велика Британія) в березні 2017 р.;

– доктор педагогічних наук, професор Майєр Н.В. пройшла науково-педагогічне стажування “Інноваційні освітні технології: досвід Європейського Союзу та його впровадження в процес підготовки філологів” (серпень 2017р.) у Люблінському науково-технологічному парку (Республіка Польща);

– аспірантка Рубан А. М. (науковий керівник – доктор педагогічних наук, професор Бігич О. Б.) пройшла стажування в університеті Гранади (Іспанія) за програмою “Erasmus+ International Dimension (Partner Countries)” (вересень 2016 р – березень 2017 р.).

Виховна діяльність науково-педагогічних працівників кафедри спрямована на формування у студентів почуття національної гідності, гордості за Україну, її історію, культуру, традиції на тлі толерантного ставлення до представників інших етнокультур. Особлива увага приділяється розвитку професійних якостей учителя / викладача іноземної мови.

Кафедра підтримує тісний зв'язок із ЗСО. Вже стали традиційними засідання методичних студій, на які запрошуються вчителі київської гімназії № 191 імені П. Г. Тичини з поглибленим вивченням іноземних мов і Києво-Печерського ліцею № 171 “Лідер”. Головними проблемами, винесеними на обговорення, є міжнародний проект “Тьюнінг” і проблеми гармонізації освіти у міжнародному просторі; потенційні шляхи використання інформаційно-комунікаційних засобів, зокрема технологій Web 2.0, у формуванні в учнів іншомовної комунікативної компетентності й професійного спілкування й самовдосконалення вчителів іноземних мов, залучення інтерактивних засобів до тестування рівня сформованості іншомовної комунікативної компетентності; розвиток навчальних стратегій як вагомого складника особистісно орієнтованого навчання іноземних мов, автономне навчання іноземних мов упродовж усього життя тощо.

Отже, кафедрі методики викладання іноземних мов й інформаційно-комунікаційних технологій – 55. Вік зрілості, творчої наснаги, професійного розквіту. Члени кафедри – взірць сумлінної праці, мудрого керівництва, високих фахових компетентностей і загальних знань. Наше гасло – “Тільки вперед. Тільки разом!”.

*доктор педагогічних наук, професор Черниш В. В.,
старший викладач Шерстюк О. М.*